

הקדמה: מלאכת דש

א. **שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שיט:ו**

אין מוללין מלילות, אלא מולל בשינוי מעט בראשי אצבעותיו.

הגה: ואף על פי שמפרק האוכל מתוך השבלים, הואיל ואינו מפרק רק כלאחר יד כדי לאכול, שרי. ויש מחמירין (מרדכי ור"ן פ"ק דיו"ט), ולכן אסור לפרק האגוזים לזים או אגוזים גדולים מתוך קליפתן הירוקה (מהרי"ל), וטוב להחמיר מאחר דיכול לאכלן כך בלא פירוק.

ב. **משנה ברורה סימן שיט ס"ק כא**

בשינוי מעט וכו' - בגמרא איתא שם "ומולל בראשי אצבעותיו", וזהו השינוי שאינו מולל בידו. ומה דקאמר "מעט" היינו שלא ימלול בהם רק מעט [כן מוכח בגמרא שם. עולת שבת]. וה"ה בשרביטין של קטניות שאין להוציא מהן הקטניות רק מעט וע"י שינוי. וצ"ע דכל העולם נוהגין היתר, וצ"ל כיון שעודן לחין, ואף השרביט אוכלין אותו, לא הוי מפרק, רק כמפריד אוכל מאוכל. אבל יבשין או שאר מיני קטניות שאין השרביטין ראויין לאכילה, כגון פולין שלנו וכן השומשמין מקליפתן, אסור לכו"ע בלי שנוי, אף שדעתו לאכול מיד. ועיין בבה"ל:

ג. **ביאור הלכה סימן שיט סעיף ו ד"ה * בשינוי וכו'**

* בשינוי וכו' - עיין במ"ב ודע דבביצה י"ב איתא דנשאל לקמיה דרבא על איסורייתא דחרדלא מהו לפרוכי ומיכל מינייהו ביום טוב, וא"ל מוללין מלילות ומפרכין קטניות ביום טוב. ודוקא ביום טוב, אבל בשבת אסור למלול כדאיתא בסוגיא שם. וה"ה לענין פריכת קטניות דהרי הגמרא השוה אותם להדדי, ורק ע"י שינוי יהיה מותר לדעה הראשונה וכמו שהוכיחו לזה מסוגיא דמפנין, עיין בב"י. והמ"א שתמה על מה שנוהגין העולם היתר בזה, תמיהתו הוא אף לדעה הראשונה דהעולם נוהגין להקל בזה אפילו שלא ע"י שינוי... והנה בא"ר הביא שהמהר"ש רצה לצדד לתרץ מנהג העולם ע"ש שנדחק בדבריו ובאמת איני יודע שום תירוץ לזה דבגמרא הנ"ל מוכח בהדיא דאסור לפרוך קטניות בשבת וכמש"כ...

שמעתתין

ד. **אביי מקשה ב' שאלות נגד היתר מלילה ביו"ט:**

- מתוספתא נראה דאסור למלול ביו"ט!
- אמרת דאין תורמין ביו"ט!

ה. **והגמרא מתרצת מברייתא:**

- רבי – המביא תבואה למלילה חייב לתרום
- רבי יוסי ב"ר יהודה – המביא תבואה למלילה פטור מלתרום

ו. **מחלוקת רש"י ותוס':**

- רש"י: המחלקת היא אם חייב לתרום מלילות. לרבי חייב לתרום, אז תורמין ביו"ט
- תוספות: המחלוקת היא אם חייב לתרום מלילות שהביא לאכילת עראי. לר' יוסי ב"ר יהודה פטור, דלא היה חייב אתמול